

מדריך שטיח זהירות בדרכים לילדי הגן

מה בערכה

- שטיח שגודלו 160x160 ס"מ, עשוי מבד שמשונית (ניקוי במגבונים לחים)
- קובייה עם כיסים
- קוביית נקודות (1-6)
- 30 כרטיסי תמרוזים
- 4 קונוסים (צועדים)
- 28 דסקיות קרטון בארבעה צבעים שונים
- מדריך לגנת

השטיח מאפשר

- היכרות עם חוקים וכללים המיוצגים בתמרוזים חשובים.
- היכרות עם אופני התנועה והשימוש בדרכים של הולכי רגל, אופניים וכלי רכב.
- הטמעת התחשבות, אדיבות וסובלנות כלפי שאר המשתמשים בדרך.

הסבר כללי על קבוצות התמרוזים

קיימות שש קבוצות של תמרוזים, עבור הילדים בגיל הגן, התייחסנו רק לארבע קבוצות תמרוזים וגם אותן חילקנו לשלוש קבוצות.
1. תמרוזי אזהרה ואיסור - תמרוזים אדומים המחולקים לשתי קבוצות.

תמרוזי איסור מופיעים כעיגול, שוליו אדומים ובתוכו איור בשחור לתיאור האיסור מבחינת שימוש בדרך. לדוגמה: אין פנייה ימנית, אין כניסה לבעלי חיים.

תמרוזי אזהרה: מופיעים כמשולש העומד על בסיסו, שוליו אדומים ובתוכו איור בשחור לתיאור מצב בדרך.

2. תמרוזי הוריה והדרכה מופיעים כעיגול או ריבוע, רקעם כחול ובתוכם איור לבן, והם מסבירים את אופן השימוש בדרך שלפנינו, את צורת הנסיעה ואת החניה.

3. תמרוזי מתן זכות קדימה מופיעים בצורות שונות והם מתארים מצבים שבהם חייבים לתת זכות קדימה לתנועה או להולכי רגל בדרך. תמרוזים אלה כוללים את התמרוזים עצור, תן זכות קדימה, מעגל תנועה, הולכי רגל במעבר חציה ומתן זכות קדימה לאחד הנתיבים.

פעילות מקדימה:

פורשים את השטיח, עוברים ומדברים עם הילדים על צבעי התמרוזים, על הצורות ההנדסיות של התמרוזים, שואלים איזה תמרוזים הם מכירים? מדברים על השאלה למי מכוונים התמרוזים (להולכי רגל או למכוניות). לאחר הכרות ראשונית עם התמרוזים, שיכולה לארוך מספר מפגשים, ניתן לתת לילדים לשחק במשחקים המוצעים בהמשך או לעבור לפעילות מעמיקה יותר של שאלות בתיווך הגנת (גם היא בהמשך המדריך).

פעילות א: משחק מסלול - מי מסיים ראשון

מטרה דידיקטית: היכרות עם התמרוזים והבנתם

עזרים: שטיח זהירות בדרכים, קוביית מספרים, קונוסים (צועדים) תחרות בין כמה ילדים או קבוצות: כל אחד בתורו מגלגל את קוביית המספרים ומתקדם השטיח מספר תמרוזים כמספר המופיע בקובייה. מתחילים בתמרוז 1, כל מתחרה מתקדם בתורו והסבבים נמשכים. מנצח מי שהגיע ראשון עד לתמרוז האחרון (תמרוז 30). חלק מן התמרוזים מקנים צעדי בונוס, חלקם גורעים צעדים וחלקם מחייבים עצירה לסבב התקדמות אחד. בכל פעם שמגיעים לתמרוז, צריך להסביר מה משמעותו בעזרת הגנת בתחילה ואחר כך לבד.

התמרוזים **עצור** או התמרוז **תן זכות קדימה** מחייבים המתנה לסבב התקדמות אחד של שאר המתחרים.

התמרוזים **אין כניסה ואין כניסה להולכי רגל** גורעים שני צעדים ויש להזיז את הקונוס שני תמרוזים אחורה.

התמרוזים **שביל להולכי רגל ולאופניים בלבד** ו**שביל להולכי רגל בלבד** מעניקים שני צעדים נוספים.

פעילות ב: פלונטר בדרכים

מטרה דידיקטית: פעילות מוטורית בשילוב היכרות עם התמרוזים והבנתם.

עזרים: שטיח זהירות בדרכים משחק ל 2-6 ילדים.

מהלך המשחק: בוחרים ילד אחד למנהל המשחק.

מניחים את כרטיסיות התמרוזים הפוכות כשפניהן כלפי מטה. מנהל המשחק שולף כרטיסיה ומראה אותה למשתתף הראשון. המשתתף מניח יד או רגל על התמרוז. מנהל המשחק שולף כרטיסיה נוספת והמשתתף הבא מניח עליה יד או רגל. כך נמשך סבב המשחק כשהשחקנים יוצרים פלונטר משעשע על גבי השטיח.

לפני שעומדים על התמרוז על הילדים להסביר את משמעותו לשחקנים האחרים. שחקן נפסל אם לא הצליח להניח יד או רגל על תמרוז נוסף או אם לא ידע את משמעות התמרוז.

פעילות ג: משחקי מהירות בשילוב הקוביה (בתיווך הגננת)

מטרה דידיקטית: היכרות עם התמרורים והבנתם, פיתוח יכולת הכללה.

עזרים: שטיח זהירות בדרכים, קוביית כיסים, כרטיסי תמרורים, דסקיות לסימון. מכניסים 6 כרטיסי תמרורים אל קוביית הכיסים, מחלקים דסקיות לילדים.

פעילות 1: על הילדים להניח דסקית על גבי השטיח על התמרור שהראתה הקוביה ולהסביר מה משמעות התמרור. מגלגלים אותה ומבקשים מהילדים לבצע את ההפעלה לפי תור.

פעילות 2: על הילדים להניח לפחות שתי דסקיות כל אחד בצבע שלו על תמרורים דומים לתמרור שבקוביה ולהסביר במה הם דומים.

פעילות 3: יש להניח על גבי הקוביה תמרורים מקבוצות שונות תמרורי אזהרה, הוראה ואיסור, עם הטלת הקוביה על הילדים להניח דסקית על תמרור שונה מאותה קבוצה ולהסביר למה משמש.

פעילות ד: תחרות זריזות (בתיווך הגננת)

מטרה דידיקטית: היכרות עם התמרורים והבנתם,

עזרים: שטיח זהירות בדרכים, דסקיות צבעוניות

בכל מקום שכתוב בהוראות צעדו/עמדו אפשר כתחליף להניח דסקיות צבעוניות (מצורפות).

- צעדו לתמרור הפניסה אסורה לכל כלי הרכב.
- צעדו לתמרור תן זכות קדימה להולכי הרגל החוצים.
- צעדו לתמרור זהירות! מפגש עם מסלול רכבת לפניה.
- צעדו לתמרור עצור ותן זכות קדימה לתנועה החוצה לפניה.
- צעדו לתמרור כביש ללא מוצא.
- צעדו לתמרור זהירות! ילדים בקרבת מקום.
- צעדו לתמרור אסורה פנית פרסה.
- צעדו לעבר שני תמרורי תן זכות קדימה (8-12) והסבירו את ההבדל ביניהם.
- מצאו על השטיח שני תמרורים שהאיור בהם זהה והרקעים בצבעים שונים. הסבירו את ההבדל ביניהם.
- צעדו על התמרורים המיעדים להנחות הולכי רגל בלבד והסבירו מה הם מורים.
- בתמרור 23 מופיע המספר 40 באדום. הסבירו את משמעות התמרור.
- בתמרור 19 מופיע איור של סוס. מה הקשר בינו ובין זהירות בדרכים? האם התמרור מתייחס רק לסוסים?
- כללית, ניתן להצביע או לומר מספר של תמרור על גבי השטיח, לבקש מאחד הילדים לעמוד על התמרור ולהסביר את משמעותו.

שאלות מתקדמות לילדים ולדין בקבוצת הגן בתיווך הגנת

1. לתמרורים שלפניכם שני צבעים בולטים (מלבד הרקעים הלבנים והאירים בשחר). מה הם הצבעים ולמה הם משמשים?
זה המקום לתת סקירה כללית על תמרורים עם צבעי רקע בכחול ובאדום ולהראות דוגמאות על השטיח.
2. שני תמרורים המופיעים על השטיח הם יוצאי דופן ומיוחדים מבחינת צורתם. מה הם ומה השיבות?
יוצאי הדופן בצורתם הם המתומן של התמרור עצור והמשולש ההפוך על קודקודו שפירושו תן זכות קדימה לתנועה החוצה.
3. בתמרורים שלפניכם משלשים ועגולים עם פס אדום בשולים. האם ידוע לכם מה ההבדל ביניהם? המשולשים הם תמרורי אזהרה; העיגולים הם תמרורי איסור.
4. יש על השטיח עוד תמרורים שנועדו לתת זכות קדימה למי שמגיע מאחורי שונה בכביש. האם תוכלו להצביע על שני תמרורים כאלה ולהסביר אותם?
תמרור תן זכות קדימה לתנועה בכיכר, תן זכות קדימה להולכי הרגל במעבר החציה ותן זכות קדימה לתנועה המגיעה ממול.
5. על השטיח שלפניכם מופיעים חמשה תמרורי אזהרה. צעדו לעברם ועמדו עליהם לפי סדר המספרים. הסבירו בקול ממה צריך להזהר לפי כל תמרור.
חמשת תמרורי האזהרה המופיעים על השטיח הם: ילדים בקרבת הכביש, מפגש עם מסילת רכבת, סכנת החלקה בכביש, מנהרה בהמשך הדרך, רמזור בהמשך הדרך.
6. על השטיח שלפניכם מופיעים תמרורים שאוסרים כניסה לרחוב. צעדו לעברם, עמדו עליהם לפי סדר המספרים והסבירו בקול מה אסור לפי כל תמרור.
יש על השטיח חמישה תמרורים שאוסרים כניסה לרחוב: איסור כניסה לכל כלי רכב (כולל אופניים, קורקינט וכדומה), איסור כניסה לכלי רכב מנועי, איסור כניסה לאופניים, איסור כניסה להולכי רגל ואיסור כניסה לבעלי חיים.
7. שנים מהתמרורים נותנים הוראות לגבי חניה. מה הם ומה השני ביניהם?
על השטיח שני התמרורים הנותנים הוראות חניה: תמרור המאשר חניה בצד הדרך באזור מאחורי השלט ותמרור המתיר חניה אך ורק לרכב נכה בעל תו.
8. על השטיח מופיעים עוד שלושה תמרורי הוריה בצורת רבוע כחל. עמדו עליהם לפי סדר המספרים והסבירו בקול מה אומר לנו כל תמרור.
על השטיח עוד שלושה תמרורי הוריה בצורת רבוע כחול: כביש חד סטרי ובו נסיעה בכיוון החץ בלבד, כביש ללא מוצא (המקטע האדום) ורחוב משולב לשימוש כלי רכב והולכי רגל.
9. על השטיח שני תמרורי אזהרה ואסור ובהם תמונה של מכונית. עמדו עליהם והסבירו בקול כל תמרור.
שני תמרורי האזהרה והאיסור שמופיעה עליהם תמונת מכונית הם תמרור אזהרה מפני סכנת החלקה ותמרור איסור כניסה לדרך או לרחוב.
10. עמדו לפי סדר המספרים על ארבעת התמרורים שמופיעה בהם תמונה של הורה וילד.
הסבירו כל תמרור.
ארבעת התמרורים שמופיעה בהם תמונת הורה וילד הם: תמרור המורה על שביל משותף להולכי רגל ואופניים, תמרור האוסר על כניסת הולכי רגל, התמרור המראה רחוב משולב ותמרור המציין שביל עבור הולכי רגל בלבד.